

## KÜLFÖLDI SZEMLE.

(Amerikai Egyházak Statisztikája.)

Dr. E. O. Watson, az Amerikai Egyházak Szövetség-tanácsának statisztikusa nemrégiben közölte az 1922. évi jelentését, mely az Egyesült Államokban a különböző egyházak számára 1,220.428 tagszaporulatot mutat, jóval nagyobbat, mint bármelyik megelőző évben. Az unitáriusok számára 4624 tagszaporodást tüntet fel.

Az összes egyházak tagjainak száma e legutóbbi hivatalos kimutatás szerint 47,461.558. Megjegyzendő, hogy, a róm. kath. egyházat kivéve, tagoknak csak azokat a felnőtt férfiakat és nőket számítják, kik valamelyik egyházközség vezetője előtt ünnepélyesen kijelentették, hogy az illető egyház tagja óhajtanak lenni s ez elhatározásukat névaláírással is megpecsételték. Az elmúlt évben a tagszaporulat megközelítőleg 50<sup>o</sup>/<sub>o</sub>-al nagyobb, mint a megelőző öt évben együttvéve. 9591 új gyülekezet alakult, 15.252 lelkész szenteltetett fel a lelkipásztori munkára. Az összes gyülekezetek száma ma 243.590 ; 214.583 lelkéssel.

A tagszaporulat átlag számítva naponként 3345 volt az elmúlt évben. Ez átlagos számítás szerint minden nap 42 lelkészavatás történt és 26 gyülekezetalakítás.

A lelkészhiány nem ép oly nagy, mint ahogy abból a tényből lehetne következtetni, hogy a gyülekezetek száma 29.007-el nagyobb, mint a tényleges lelkészeké. Sok lelkész, különösen vidéki helyeken két vagy több gyülekezetet is szolgál. Ezenkívül számos missziói intézmény és vidéki egyházközség világi férfiak vezetése alatt áll. A világi férfiaknak ez az egyházi tevékenysége különösen jellegzetes vonása az elmúlt esztendőnek.

Amiatt az egymástól különböző módszer miatt, ahogy a tagok számának összeállítása a különböző egyházaknál történik, köztük összehasonlítást tenni nagyon nehéz. A róm. kath. egyház pl. 18,104.804 tagot számlál, de tagoknak számítja mindazokat, akik megkereszteltettek. Az evangélikus protestáns egyházak (nem tévesztendő össze az európai lutheránus egyházzal) 27,454.080 tagot mutatnak ki, de csak a felnőtteket számítják.

Az a harminc egyház, mely hivatalosan is összeköttetésben van a fenti szövetséggel, 20,722.142 tagot és 149.436 gyülekezetet számlál 119.077 lelkéssel. Szaporulat az elmúlt évi

gyarapodással szemben 869.261. Lélekszámuk, a gyermekeket is beleértve 59,021.718.

Az összes egyházakban a lélekszám, beleértve a gyermekeket is s mindazokat, akik megkereszteltettek vagy bármely körülmény folytán egyházi szolgálatot vettek igénybe : 98,878.367.

Az egyházak és kormány által kölcsönösen aprobált táblázat a következő :

Protestáns	78,113.481
Róm. kath.	18,104.804
Zsidó	1,600.000
Mormonok	604.082
Orthodox keletiek (görög és orosz)	456.054

A zsidókról a kimutatás ugyanaz, mint a megelőző évben. Az összeállítás alapja a keresztényekétől az ő változó számítási módszerük miatt különbözik. Maguk a zsidó hatóságok a zsidó lakosság számát az Egyesült Államok területén 3,300.000-nél többre becsülik.

Jóllehet több nagy egyház részéről az évi kiadásokat illetőleg jelentés be nem érkezett, a kéznél fekvő adatok szerint az egyházak híveiktől 16,628.894 dollárt gyűjtöttek. Az összes költségek, mit fedeztek is, 505,052.978 dollár volt.

A tagszaporodás jórészt a róm. kath. egyház nyereségének tulajdonítandó, mely 219.158 lélekszaporodást tüntet fel ; a Püspöki Methodista egyház 122.975-öt ; a Délvidéki Baptista Konvent 97.116-ot és a Nemzeti Baptista Konvent (néger) 74.570-et. A róm. kath. egyháznál, összehasonlítva az elmúlt öt évi tagszaporulattal, mely évenként átlag 432.766 volt, kisebb tagszaporulat mutatkozik.

Az egész országban a legtöbb lelket a Methodista egyházak számlálnak ; lélekszámuk 23,253.854. Mindjárt a Methodisták után következnek a Baptisták 22,869.098 lélekszámmal. A harmadik a róm. kath. egyház 18,104.804 lélekkel. A negyedik nagy egyház a lutheránus 7,043.854, ötödik a presbiteriánus 6,726.698 lélekszámmal.

Legszembetűnőbb az orthodox keleti egyházak lélekszaporodása, mely nem kevesebb, mint 10% Számuk az elmúlt évben 411.054-ről 456.054-re emelkedett. Ez egyrészt a görög orthodox egyház jólszervezettségének, másrészt a görög hitűek nagyszámú bevándorlásának tulajdonítandó. A Methodista Protestáns egyház az elmúlt öt évi veszteséggel szemben 8000 szaporodást mutat.

Míg a gyülekezetek számát illetőleg a Krisztus Tanítványainál (Disciples of Christ) és a Congregacionálistáknál egyaránt apadás mutatkozik, addig az egyháztagok számát illetőleg mindkettőnél szaporodást látunk és pedig az előbbinél 8826, az utóbbinál 19.046 tagot. A Püspöki Egyház (Episcopalian) az előző évekkkel szemben a tagszaporodást megkétsze-

rezte. Az unitáriusok 4624 új tagot nyertek, ami csaknem 4%. Így az ő tagjainak száma e kimutatás szerint 108.560.

A „Christian Science“-isták (Evangélium erejével gyógyítók) egyháza 1759 gyülekezetet jelentett be 3598 olvasóval; a tagok számát azonban nem jelöli meg. Az Adventistáknál 2567 tagvesztés mutatkozik, minthogy az egyháztalagok száma az 1922-iki jelentés szerint 133.666 a megelőző évben kimutatott 136.223-al szemben. A Mormonok 16.164 új tagot nyertek.

A legutóbbi hivatalos statisztika szerint tehát a különböző felekezetek tagjainak száma s az 1922. évi szaporulata vagy vesztesége az alábbi táblázatban tüntethető fel:

	Egyháztalagok száma	1922. évi szaporodás	1922. évi veszteség
Adventisták	133.666	—	2.567
Északi Baptista Konvent	1,274,250	13.843	—
Délvidéki „ „	3,374.165	97.116	—
Nemzeti „ „ (színesek)	3.253.733	74.570	—
Egyéb Baptista alakulatok	265.387	—	656
Testvérek (német Baptisták)	136.432	2.322	—
Keresztény Egyház (Egyet. Ker. Konv.)	94 153	—	2 931
Názárenusok	47.942	szaporodás nincs jelezve	—
Swedenborgiánusok	7 066	760	—
Kongregacionisták	838.271	19.046	—
Krisztus Tanítványai	1,218.849	8.826	—
Orthodox Keletiek	456.054	50.000	—
Evangéliumi Egyház (nem azonos az európai úgynevezett evangélikusokkal)	259.417	9.321	—
Északamerikai Ev. Zsinat	317.986	43.126	—
Evangélikus Társulatok	15.708	188	—
Quäckerek (Friends)	106.548	930	—
Mormonok	604.082	16 164	—
Lutheránusok	2,515.662	49.017	—
Mennoniták	91.603	321	—
Püspöki Methodisták	4,279 586	122.975	—
Délvidéki Püspöki Methodisták	2,405.257	59.190	—
Protestáns Methodisták	186.275	8.000	—
Egyéb fehér Methodisták	85.295	109	—
Afrikai Püspöki Methodisták (színesek)	551.766	—	—
„ „ Methodistista Zion (színesek)	412 328	—	—
A színesek Püspöki Methodistista egyháza	366.315	—	—
Moraviánusok	32 820	597	—
Északvidéki Presbiteriánusok	1,722.254	34.557	—
Délvidéki „ „	411.854	14.769	—
Egyéb „ „	268.284	3.120	—
Protestáns Püspöki Egyház	1,118.396	36.818	—
Reformátusok	525.161	14.256	—
Római katolikusok	18,104.804	219.158	—
Üdv-hadsereg	52.291	6.242	—
Egységshívők	108.560	4.624	—
Egyesült hívek	390.472	7.143	—
Univerzalisták	58.566	—	—

## IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

**Dr. Makkai Sándor:** A vallás az emberiség életében (172. lap). A vallás lényege és értéke (151 lap). Erdélyi Ref. Egyházi könyvtár, Torda 1923.

E vaskos kötet, mely Makkainak két nagyobbszabású. egymástól teljesen független és önálló tanulmányát foglalja magában, csak nem régen hagyta el a sajtót. Nemcsak a szűkebb értelemben vett erdélyi, hanem általában a magyar vallástudományi irodalomban is számottevő munka, nemcsak terjedelmével, hanem tartalmánál fogva is s épen azért illőnek tartjuk, hogy bővebben foglalkozzunk vele annál is inkább, mert az egész mű hangja a tudomány magaslatán álló objektív fejtegetésekkel próbál megfelelni a szóban forgó kérdésekre s eltekintve egy némely, különösen a kereszténység tárgyalásánál itt-ott mutatkozó dogmatikus felfogástól, nemcsak minden pap és teológus, hanem minden gondolkodó művelt ember nagy haszonnal és tanulsággal olvashatja.

Az első tanulmány („A vallás az emberiség életében”) a vallás történeti képét adja. Szerző abból indul ki, hogy noha a köznapi felfogásban sok vallás van, mégis tulajdonképpen csak *egy* van, mert „a vallás élmény, s maga az az élmény, amelyben véges és tökéletlen emberi lélek egy, vele szemben teljesen más, mert végtelen és tökéletes, — és magával mégis rokon, mert azonoslényegű lélekkel: az *isteni szellemmel* való összekapcsolódását átéli, ez az élmény minden vallásos alakulat mélyén egy és ugyanaz, teljesen azonos lelki törvények szerint keletkezik, folyik le, ölt testet és valósul meg”. (1. lap.) A vallás története azért nem egyéb, mint a mindig ugyanazonos vallásos élmény tükröződése az emberiség fejlődő világnézetében és erkölcsiségében (3. lap). A vallásos jelenségek már most bizonyos csoportokat alkotnak s ezek alapján a mű a következő fejezetekre oszlik: I. Az isteni. Az isteni, mint a vallás tárgya A) a természetben, B) az istenképekben, II. A